

Eesti Kohtunike Ühing

Hr Jürgen Ligi
Rahandusminister
E-post: info@fin.ee

Teie
Meie 28.09.2026

Eesti Kohtunike Ühingu pöördumine seoses kohtunike palkade indekseerimisega

Eesti Kohtunike Ühingu (EKOÜ) jõudnud teabe kohaselt on Rahandusministeerium planeerimas riigi eelarvestrateegiat aastateks 2028-2030. Eelarvestrateegias on ette nähtud kohtunike palkade indekseerimise osalise külmutamise jätkumine kuni 2030. aastani.

Kohtunikonda ega EKOÜ-d planeeritavast muudatusest teavitatud ei ole.

Peame vajalikuks juhtida Teie tähelepanu, et kohtunike palkade küsimust reguleerib Kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seadus, mis näeb ette indekseerimise ajutise osalise peatamise ajavahemikuks 1. aprillist 2024 kuni 31. märtsini 2028. Seaduse kohaselt taastub alates 1. aprillist 2028 kohtunike ametipalkade tavapärase indekseerimine. Seega palume eelarvestrateegia viia kooskõlla kehtiva seadusega.

Samuti juhime Teie tähelepanu, et kohtunikud on varasemalt kohtus vaidlustanud ametipalkade indekseerimise ajutise peatamise. Kaebuse esitanud kohtunike hinnangul on juba ajutine indekseerimise peatamine vastuolus õiguspärase ootuse, õiguskindluse, võimude lahususe ning võrdse kohtlemise põhimõttega.

Kohtunikul on õigus nõuda riigilt oma sõltumatuse, erapooletuse ja asjatundlikkuse tagamiseks piisavat palka või muud hüvitist (vt Riigikohtu üldkogu otsus asjas nr 3-3-1-59-07, p-d 30-34 ning Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsus nr 5-17-43/12, p 42; C-64/16: *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, p 45). Kohtuniku ametipalga vähendamise lubatavuse tingimused tulenevad nii Riigikohtu kui Euroopa Kohtu praktikast (vrd nt C-146/23: *Sąd Rejonowy w Białymstoku*, p 49 ja C-647/21: *D. K. (Dessaisissement d'un juge)*, p 67 ning Riigikohtu üldkogu otsus asjas nr 3-4-1-29-13, p 44.5).

Seni on kaebusi lahendanud kohtud pidanud vähendatud indeksi põhiseaduspärasuse oluliseks eelduseks seda, et tegu on ajutise meetmega, s.o piirang lõppeb 31. märtsil 2028 nagu seadus ette näeb (Tallinna Halduskohtu 07.04.2025 otsus asjas 3-24-1252, Tartu Ringkonnakohtu 11.05.2026 otsus asjas 3-24-1218).

Kehtivas seaduses ettenähtuga võrreldes pikem palga külmutamine rikub kohtunike subjektiivseid õigusi. Kohtunikel on õiguspärane ootus sellele, et üldine indekseerimine taastatakse alates 1. aprillist 2028. Seega on ajutise indekseerimise pikendamine põhiseadusega vastuolus olev meede.

Lisaks osundame, et kohtusüsteemis on viimastel aastatel järjest keerulisem täita vabanevaid ametikohti ning ametis olevad kohtunikud on hakanud ametist lahkuma. Palkade jätkuv külmutamine toob lõppastmes kaasa olukorra, kus riigile vajalikku õigusemõistmist mõistliku aja jooksul ei ole enam objektiivselt võimalik tagada.

Austusega

(allkirjastatud digitaalselt)

Anu Uritam

Eesti Kohtunike Ühingu esimees